

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОБЩИНА ЦЕНОВО, ОБЛАСТ РУСЕ

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ
ЗА ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА ЦЕНОВО
(2025 – 2027)

*Приета с Решение № 193, взето с протокол № 33 от 25.06.2025 г.
на Общински съвет – Ценово*

СЪДЪРЖАНИЕ:

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	стр. 3
I. ВЪВЕДЕНИЕ	стр. 4
II. КАКВО Е ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ	стр. 5
III. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА ЦЕНОВО	стр. 7
1. Демографска картина и тенденции	стр. 7
2. Деца и ученици	стр. 7
3. Структура и състояние на образователната система в Община Ценово	стр. 9
4. Доставчици на социални услуги в Община Ценово	стр. 14
5. Дейности на читалища и спортни клубове в подкрепа на личностното развитие на децата	стр. 16
6. Организация на здравното обслужване за децата и учениците в община Ценово	стр. 17
7. Работа по проекти и програми като част от общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.....	стр. 17
IV. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА	стр. 18
V. ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ И МЕРКИ	стр. 20
ОСНОВНИ МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ	стр. 20
<i>По оперативна цел 1: .....</i>	<i>стр. 20</i>
<i>По оперативна цел 2: .....</i>	<i>стр. 23</i>
<i>По оперативна цел 3: .....</i>	<i>стр. 24</i>
<i>По оперативна цел 4: .....</i>	<i>стр. 24</i>
<i>По оперативна цел 5: .....</i>	<i>стр. 25</i>
<i>По оперативна цел 6: .....</i>	<i>стр. 26</i>
VI. ВРЪЗКА С ДРУГИ СТРАТЕГИИ	стр. 26
VII. КООРДИНИРАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА	стр. 26
VIII. КОМУНИКАЦИЯ И ИНФОРМАЦИЯ	стр. 27

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ:

- Стратегията** – Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Ценово (2025 – 2027)
- ЗПУО** – Закон за предучилищното и училищното образование
- НПрО** – Наредба за приобщаващото образование
- ДГ** – Детска градина
- ОУ** – Основно училище
- ЦПЛР** – Център за подкрепа за личностно развитие
- ЦСОП** – Център за специална образователна подкрепа
- РЦПППО** – Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование
- НПО** – Неправителствена организация
- ЦОП** – Център за обществена подкрепа
- РЗИ** – Регионална здравна инспекция
- СПУО** – Системата на предучилищното и училищно образование
- ЕПЛР** – Екип за подкрепа за личностно развитие
- СОП** – Специални образователни потребности
- НЕИСПУО** – Национална електронна информационна система за предучилищно и училищно образование
- ЕРС** – Единен разходен стандарт
- Механизма** – Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст
- ИСРМ** – Информационна система за реализация на механизма
- МОН** – Министерство на образованието и науката
- РУО** – Регионално управление на образованието
- МКБППМН** – Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Ценово (2025 – 2027) е разработена в изпълнение на разпоредбата на чл. 197 от Закона за предучилищното и училищно образование (ЗПУО) и чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование, приета с ПМС № 232 от 20.10.2017 г. в сила от 18.12.2018 (НПрО), която урежда обществените отношения, свързани с осигуряване на приобщаващото образование на децата и учениците в системата на предучилищното и училищно образование, както и дейността на институциите в тази система за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Образованието е национален приоритет и като процес включва обучение, възпитание и социализация.

Приобщаващото образование е неизменна част от правото на образование. То е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активирание и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

В Националната програма за развитие на България 2030 в приоритет Образование и умения, подприоритет Включване в образованието, основни области за въздействие са:

- ✓ предприемането на мерки за осигуряване на интегрирани и достъпни услуги за образование и грижи в ранна детска възраст, както и за приобщаване на деца, ученици и студенти (включително от уязвими групи, със специални образователни потребности и със затруднения при усвояване на учебното съдържание) за пълноценно участие в образователния процес и за взаимодействие с родителите и превръщането им в активни партньори;
- ✓ предприемането на мерки за развитие на уменията, талантите и способностите в областта на науките, технологиите и изкуствата, за насърчаване към здравословен начин на живот, физическа активност и занимания със спорт;
- ✓ предприемане на мерки за осигуряване на съвременна материална база и информационна среда в образованието, включително за дейности по интереси, спорт и др., за създаване и развитие на училищни центрове, интегрирана учебна среда и технологии. Ще се изпълняват дейности за екологизиране на образователната инфраструктура и за създаване на цялостен обновен облик на образователните институции, както и за модернизиране и стимулиране на иновативна образователна среда, осигуряваща придобиването на умения и компетенции, чрез изграждането на STEM кабинети и дигитални стаи. Ще се осъществяват и мерки за осигуряване на специализирано оборудване за експериментална работа и за професионално образование и обучение, както и на достъпна архитектурна среда;
- ✓ предприемане на мерки за осигуряване на основни образователни услуги в предучилищното, училищното и висшето образование; за обхващане, включване и превенция на отпадането и за осигуряване на равен достъп до предучилищно, училищно и висше образование чрез преодоляване на демографски, социалноикономически и културни бариери.

Приоритет на политиките, свързани с приобщаващото образование, е стремежът към премахване на всички форми на изолация в образованието и осигуряване на подкрепа и удовлетворяване на индивидуалните потребности на всички участници в образователно-възпитателния процес.

Дейностите по подкрепа на личностното развитие на децата и учениците се осъществяват от институции и организации: детски градини, училища, центрове за подкрепа за личностно развитие, Център за специална образователна подкрепа, Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, обществени съвети към детски градини

и училища, настоятелства към детски градини и училища, Център за обществена подкрепа, РЗИ, родителски сдружения и др.

Общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, която институциите, центровете за подкрепа за личностно развитие и специализираните обслужващи звена в СПУО осигуряват, е неразделна част от самостоятелно разработени и прилагани цялостни механизми, чиито основни принципи са:

- подкрепа за личностно развитие у детето и ученика;
- изграждане на позитивен организационен климат, което изисква създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование;
- утвърждаване на позитивна дисциплина, основана на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите, превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях;
- развитие на училищната общност, съгласно идентифицираните предизвикателства, цели и дейности.

Настоящата стратегия е разработена въз основа на:

- Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Област Русе (2025 – 2027), съгласувана от Областния съвет за развитие на Област Русе, съгласно протокол № 01/2025 г. от неприсъствено заседание, проведено през месец май 2025 г.
- Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Ценово, приет от Общински съвет – Ценово с Решение № 148, взето с Протокол № 26/26.02.2025 г.

Стратегията обхваща периода 2025 – 2027 г. и подпомага гарантирането на качествено образование за всяко дете и ученик и пълноценна реализация на приобщаващото образование в детските градини и училищата на територията на Община Ценово. Целите и приоритетите на стратегията са съобразени със законовата рамка на процеса на приобщаващо образование в българските образователни институции и законовото право на всяка дете да бъде приобщено и ценено, да се гарантира достъпа до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите потребности.

Стратегията е документ с отворен характер, който подлежи на промени в зависимост от потребностите на образователната система и измененията в нормативната уредба. Използвайки опита от предходния период, настоящата стратегия е създадена в процес на партньорство между заинтересованите страни в Община Ценово и следва да осигури ключови фактори и ресурси за успешен старт в осигуряването в образователните институции на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

II. КАКВО Е ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ

Съгласно чл. 174, ал. 1 от ЗПУО, институциите в системата на предучилищното и училищното образование осигуряват подкрепа за личностно развитие на децата и учениците съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги. Образователните институции предоставят подкрепа за личностно развитие на всички деца и ученици, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им. Подкрепата за личностно развитие се прилага в съответствие с индивидуалните образователни потребности на децата и учениците (чл. 176, ал. 1, ал. 2 от ЗПУО и чл. 4, ал. 1 и ал. 2 от НПрО).

Подкрепата за личностно развитие е обща и допълнителна (чл. 177, ал. 1 от ЗПУО). Общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя в детските градини,

училищата и в центровете за подкрепа за личностно развитие, а в случаите по *чл. 111, ал. 1, т. 1 от ЗПУО* – домашни или стационарни условия в лечебно заведение.

За организиране и координиране на процеса на осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в детската градина и училището в началото на всяка учебна година със заповед на директора се определя координатор, който координира работата на екипите за подкрепа за личностно развитие и дейностите с педагогическите специалисти и с родителите във връзка с подкрепата за личностно развитие на децата и учениците (*чл. 7 от НПрО*).

Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към всички деца и ученици и гарантира участието и изявата им в образователния процес. Определена е в *чл. 178, ал. 1 от ЗПУО* и глава втора „Условия и ред за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците“ в НПрО и включва:

- екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- допълнително обучение по учебни предмети;
- допълнителни модули за деца, които не владеят български език;
- допълнителни консултации по учебни предмети;
- консултации по учебни предмети;
- кариерно ориентиране на ученици;
- занимания по интереси;
- библиотечно-информационно обслужване;
- грижа за здравето;
- осигуряване на общежитие;
- поощряване с морални и материални награди;
- дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
- логопедична работа.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявени дарби и с хронични заболявания (*чл. 187, ал. 2 от ЗПУО*) и включва:

- работа с дете или ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна среда, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
- ресурсно подпомагане.

Съгласно *чл. 188 от ЗПУО* и *чл. 70 от НПрО* допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя въз основа на извършена оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците. В началото на всяка учебна година със заповед на директора се създава екип за подкрепа за личностно развитие за определено дете или ученик. Функциите на ЕПЛР са определени в *чл. 189, т. 1-4 от ЗПУО* и *чл. 129, ал. 2, т. 1-10 от НПрО*.

Според вида си допълнителната подкрепа е краткосрочна и дългосрочна. Краткосрочната подкрепа обхваща периода от минимум една учебна година до максимум края на съответния етап от степента на образование. Дългосрочната подкрепа се предоставя за повече от един етап от степента на образование, повече от една степен на образование или е за целия период на обучение на детето/ученика.

Качественото образование предполага непрекъснато надграждане на знания и умения с оглед максимално развитие на потенциала на всяко дете и възможност за пълноценна социална реализация. Образованието трябва да позволи да се развие заложеното у всяко дете. То трябва да насърчава проявлението и максималното развитие на способностите на детето,

както в процеса на обучение, така и в процеса на възпитание.

III. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА ЦЕНОВО

Анализът се позовава на статистически данни, предоставени от образователните институции в община Ценово и на приетия от Общински съвет-Ценово Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от Община Ценово.

Образованието е един от основните приоритети на Община Ценово. Изпълнявайки своите правомощия и отговорности, общината координира организацията на учебния процес, обхвата на децата и учениците, подлежащи на задължително образование, поддържането и обновяването на материално-техническата база, съдейства за развитието на способностите и интересите на децата и учениците.

1. Демографска картина и тенденции

Демографската характеристика на Община Ценово следва тенденциите на намаляване броя на населението, характерни както за общината, така и за областта и страната, в резултат на намаляване броя на родените деца и интензивната емиграция на младите хора в активна възраст.

Населението на Община Ценово към 07.09.2021 г. наброява 4350 души, по данни на НСИ от последно преброяване на населението. За периода 2021 – 2024 г. се наблюдава трайна тенденция към намаляване на населението на Община Ценово.

Намалението на населението е един от основните лимитиращи фактори за бъдещото развитие на общината, които се отразяват негативно най-вече върху работната сила и възпроизводствения потенциал на територията. Възрастовата структура е определяща, както за количеството и качеството на човешките ресурси в общината, също така за демографския ѝ потенциал. И не на последно място – за натовареността на социалната система на общината. Тя е с определящо значение и за естественото възпроизводство на населението. По данни на НСИ от последното преброяване през 2021 г., в Община Ценово броят на населението на 50 и повече години (2696 души) значително превишава броя на населението във възрастова група 0 – 17 години (1654 души).

2. Деца и ученици

Деца и ученици с изявени дарби

Според Допълнителните разпоредби в ЗПУО, съгласно § 1, т. 7: „Дете или ученик с изявени дарби“ е дете или ученик с трайни способности и постижения в областта на науката, изкуството или спорта, надвишаващи постиженията на неговите връстници. За да бъдат стимулирани и насърчавани, творческите заложби и потребности на тези деца, от бюджета на общините са присъждат стипендии. На територията на Община Ценово няма такива деца.

Работата с талантливите и даровити деца в свободното им време се осъществява в клубове, кръжоци и школи в училища, спортни клубове, читалища и др.

Деца в риск

По силата на ЗПУО, съгласно §1, т. 6 и §1, т. 11 в Допълнителни разпоредби на Закона за закрила на детето „Дете или ученик в риск“ е дете или ученик:

- ✓ без родителска грижа или чиито родители са починали, неизвестни, лишени са от родителски права или родителските им права са ограничени;
- ✓ жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание във или извън семейството му;

- ✓ в опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, морално, интелектуално и социално развитие;
- ✓ за което съществува риск от отпадане от училище или което е отпаднало от училище.

С оглед подкрепата за деца в риск и техните семейства, в т.ч. и с цел превенция, от важно значение е междуинституционалното сътрудничество и добра съвместна работа на експертите от имащите отношение организации и институции.

По данни на директорите на образователните институции от общината през учебната 2024/2025 година няма деца и ученици в риск.

Деца и ученици със специални образователни потребности

Понятието специални образователни потребности (СОП) е определено в § 1, т. 34 в Допълнителни разпоредби на ЗПУО. „Специални образователни потребности“ на дете и ученик са образователните потребности, които може да възникнат при сензорни увреждания, физически увреждания, множество увреждания, интелектуални затруднения, езиково-говорни нарушения, специфични нарушения на способността за учене, разстройства от аутистичния спектър, емоционални и поведенчески разстройства.

Ресурсното подпомагане на децата и учениците се предоставя от държавната образователна система чрез Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование (РЦПППО) в областта или в съответното учебно заведение. За да получи детето възможност за ресурсно подпомагане, трябва да бъде насочено за такова от Регионалния екип за подкрепа на личностното развитие, сформиран към съответното Регионално управление на образованието (РУО). Ресурсното подпомагане на децата и учениците от Община Ценово се осъществява от РЦПППО – Русе.

На децата и учениците се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им. Екипната работа по случай на дете или ученик е нова стъпка в образователната политика, насочена към индивидуализиране на обучението, подкрепата и цялостната грижа за детето или ученика в периода му на обучение толкова дълго, колкото е необходимо. Екипи за подкрепа на личностното развитие /ЕПЛР/ се създават и към регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование /РЦПППО/.

Съгласно чл. 130, ал.2 и чл. 131, ал.2 от ЗПУО учениците, оценявани с оценки с качествен показател („постига изискванията“, „справя се“, „среща затруднения“) не получават документ за завършен етап от обучението, а получават удостоверение за завършен VII и X клас, което им позволява да продължат обучението си в следващ клас.

За учебната 2024/2025 г. в ОУ „Христо Ботев“ в с. Ценово на 8 ученици се предоставя допълнителна подкрепа за личностно развитие – двама ученици от 2 клас, трима ученици от 3 клас, двама от 5 и един от 7 клас. Учениците не са със СОП. За включване в група за ресурсно подпомагане на съответните ученици има подадени заявления от родителите. За всеки ученик е създаден ЕПЛР с участието на класния ръководител, ресурсен учител и логопед. През месец октомври 2024 г. на всеки ученик е направена оценка на индивидуалните потребности от екип на РЦПППО – Русе и е изготвен персонален план за допълнителна подкрепа на личностното развитие. Тази подкрепа е краткосрочна, до края на учебната година. Ресурсен учител от РЦПППО – Русе работи за осъществяването ѝ.

От месец април на 2025 г. в ОУ „Свети Климент Охридски“ в с. Долна Студена има 1 ученик със СОП, за който е също е изготвен персонален план и е създаден ЕПЛР.

За учебната 2024/2025 г. има едно дете в ДГ „Славейче“ в с. Новград със СОП, на което е осигурен психолог от РЦПППО – Русе.

На децата и учениците се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за

развиване на способностите и уменията им. Екипната работа по случай на дете или ученик е нова стъпка в образователната политика, насочена към индивидуализиране на обучението.

За учебната 2023/24 г. и 2024/25 г. от средствата за работа с деца от уязвими групи в ОУ „Христо Ботев“ в с. Ценово е назначено лице на длъжност „Образователен медиатор“ на пълен щат. От началото на 2024/25 г. е назначен на 4 часа и социален работник от ромски произход в училището. От РЦПППО е осигурен психолог, логопед и ресурсен учител за 8 ученици.

През учебната 2023/24 г. в ОУ „Христо Ботев“ в с. Караманово със средствата за работа с деца от уязвими групи са назначени социален работник на половин щат и образователен медиатор от ромски произход на пълен щат. От РЦПППО е осигурен ресурсен учител за 1 ученик от училището. През учебната 2024/25 г. е назначен образователен медиатор от ромски произход на пълен щат.

През учебната 2023/24 г. със средствата за работа с деца от уязвими групи в ОУ „Климент Охридски“ в с. Долна Студена са назначени социален работник и образователен медиатор от ромски произход на пълен работен ден. През учебната 2024/25 г. е назначен образователен медиатор на пълен работен ден.

С учениците от уязвими групи, които имат обучителни затруднения, се работи допълнително в часовете за консултации. Тези ученици са включени през настоящата учебна година и в групи за „Допълнителни обучения за обща подкрепа за достъп и трайно приобщаване в училищното образование“ по проект „Успех за теб“.

В ДГ „Радост“ в с. Караманово и ДГ „Щастливо детство“ в с. Долна Студена в началото на учебната 2024/25 г., със средствата за работа с деца от уязвими групи, е назначено лице на длъжност „Помощник на учителя“ на пълен работен ден.

Семейството има най-голямо влияние за развитието и възпитанието на децата и родителите са техните първи възпитатели. За личностното израстване на децата, за придобиване на определени знания, умения и компетенции е необходим добър диалог между родителя и детето. След семейството, училището е естествената среда, в която продължават отношенията, и към тях децата пренасят опита си от първоначалната привързаност с родителите заедно с потребността си да бъдат подкрепяни.

3. Структура и състояние на образователната система в Община Ценово

Община Ценово прилага политика по обезпечаване на дейностите за подкрепа на личностното развитие чрез подпомагане реализацията и финансирането на общински образователни, младежки, културни, социални и спортни програми, дейности по превенция на риска, информационно-образователни кампании реализирани в ученическата общност, здраве. В детските градини и училищата е създадена добра организация за обучение и подкрепа за личностно развитие посредством:

- добра материална и учебна среда;
- осигурени познавателни книжки, учебници и помагала;
- осигурена учебна документация;
- създадени условия за целодневна организация на учебния ден;
- осигурен транспорт за децата и учениците от местоживеенето до учебното заведение;
- медицински грижи.

Във всички учебни заведения на територията на общината със заповед на директора на съответната образователна институция са определени координатори на дейностите за подкрепа за личностно развитие. Екипната работа между учителите и другите педагогически специалисти включва както обсъждане на дейности за обща подкрепа, в които се включват децата и учениците, така и провеждане на регулярни срещи за определяне на конкретни дейности от общата подкрепа, насочени към отделни деца и ученици за превенция на обучителните затруднения.

До края на учебната 2024/2025 г. образователната система в Община Ценово е изградена от 4 детски градини и 4 основни училища в селата Ценово, Долна Студена, Новград и Караманово. По данни на Националната електронна информационна система за предучилищно и училищно образование през учебната 2024/2025 година в тях са записани 96 деца и 150 ученици.

Поради трайна тенденция на намаляване броя на подлежащите на задължително обучение, на 04.06.2025 г. е издадена Заповед № РД 14-22 от Министъра на образованието и науката Красимир Вълчев за закриване на ОУ „Алеко Константинов“ в с. Новград, считано от 01.08.2025 г.

В Община Ценово не функционират центрове за подкрепа за личностно развитие или специализирани обслужващи звена по ЗПУО.

Детски градини

Всички детски градини на територията на община Ценово са общински и се помещават в сгради, публична общинска собственост. Те не прилагат системата на делегирани бюджети. Бюджетът им се формира от средства по Единни разходни стандарти за делегирани от държавата дейности през съответната година и от собствени приходи на общината. Материално-техническата база в детските градини е в добро състояние и се обновява периодично.

В табличен вид е посочено разпределението на броя на децата и персонала по детски градини на територията на общината (по данни на НЕИСПУО към месец май на 2025 г.)

Таблица 1: Брой деца и персонал в детските градини в Община Ценово за учебната 2024/2025 г.

№ по ред	НАСЕЛЕНО МЯСТО ДЕТСКА ГРАДИНА	ДЕЦА					ПЕРСОНАЛ		
		Брой групи	Разновъзрастова група (2 - 3 г.)	Подготвителна група	Общ брой деца	Ресурсно подпомагане	Педагогически специалисти	Непедагогически персонал	Общо
1.	с. Ценово – ДГ „Баба Тонка“	2	16	21	37	-	4	5	9
2.	с. Долна Студена – ДГ „Щастливо детство“	1 смесена	10	20	30	-	2	6	8
3.	с. Новград – ДГ „Славейче“	1 смесена	4	11	15	1	2	4	6
4.	с. Караманово – ДГ „Радост“	1 смесена	3	14	17	-	2	5	7
ОБЩО:		5	30	66	99	1	10	20	30

Източник: НЕИСПУО

Децата от с. Ценово посещават ДГ „Баба Тонка“ – с. Ценово, ДГ „Щастливо Детство“ – с. Долна Студена се посещава от деца от с. Долна Студена, децата от село Караманово посещават ДГ „Радост“ – с. Караманово, а децата от селата Новград, Кривина, Джулоница и Беляново посещават ДГ „Славейче“ – с. Новград. Към момента няма деца от селата Белцов и Пиперково, които да посещават детската градина в с. Ценово. От Таблица № 1 е видно, че най-тревожна е тенденцията в с. Новград, тъй като е с най-малък брой деца от 4 населени места.

Ранното оценяване на децата се извършва от 3 години до 3 години и 6 месеца при постъпване за първи път на детето в детската градина чрез скрининг тест за определяне на риск от възникване на обучителни затруднения. Оценяването се провежда индивидуално за всяко дете с писменото съгласие на родителя след информирането му за начина на провеждането. След провеждане на оценяването, родителят се запознава с резултатите от него. В зависимост от резултатите от оценяването координаторът, съвместно с родителя, определя за всяко дете дейности от общата и/или от допълнителна подкрепа за личностно развитие.

През 2024 г. е извършен скрининг тест на 4 деца от ДГ „Щастливо детство“ в с. Долна Студена.

Основни училища

Четири училища на територията на Община Ценово също се помещават в сгради публична общинска собственост. Те са на делегирани бюджети, а директорите са второстепенни разпоредители с бюджета. Бюджетът се формира от ЕРС за делегираните от държавата дейности през съответната година и от собствени приходи на училището.

В табличен вид е посочено разпределението на броя на учениците и персонала по училища на територията на общината (по данни на НЕИСПУO към месец май на 2025 г.)

Таблица 2: Брой ученици и персонал в училищата в Община Ценово за учебната 2024/2025 г.

№ по ред	НАСЕЛЕНО МЯСТО, УЧИЛИЩЕ	УЧЕНИЦИ									ПЕРСОНАЛ		
		Брой паралелки	I – IV клас брой ученици	V – VII Клас брой ученици	Общо ученици	Дневна ФО	Целодневна ФО	Индивидуална ФО	Самостоятелна ФО	Ресурсно подпомагане	Педагогически специалисти	Непедагогически персонал	Общо
1.	с. Ценово ОУ „Христо Ботев“	5	29	26	56	55	25	0	0	8	8	4.5	12.5
2.	с. Долна Студена ОУ „Свети Климент Охридски“	4	29	21	50	50	25	0	5	1	7	3.5	10.5
3.	с. Новград ОУ „Алеко Константинов“	4	9	4	14	14	0	0	0	0	6	1.5	7.5
4.	с. Караманово ОУ „Христо Ботев“	4	22	9	31	31	0	0	0	0	6	2.5	8.5
ОБЩО:		17	89	60	151	151	50	0	5	9	27	12	39

Източник: НЕИСПУO

През учебната 2024/2025 г. учениците от селата Ценово, Белцов и Пиперково се обучават в ОУ „Христо Ботев“ – с. Ценово, учениците от с. Долна Студена се обучават в ОУ „Свети Климент Охридски“ – с. Долна Студена, учениците от с. Караманово се обучават в ОУ „Христо Ботев“ – с. Караманово, а учениците от селата Новград, Джулюница, Кривина и Беляново – в ОУ „Алеко Константинов“ в с. Новград.

През настоящата 2024/2025 учебна година най-голям е броят ученици в ОУ „Христо Ботев“ – с. Ценово. В училището в с. Долна Студена се обучават деца само от същото

населено място, докато в училището в с. Ценово се обучават деца от три села – Ценово, Белцов и Пиперково. С най-малък брой ученици /14 – към месец май, до месец април са 13/ е ОУ „Алеко Константинов“ – с. Новград, където учениците са от четирите села – Новград, Кривина, Джулюница и Беляново, като от с. Беляново и с. Джулюница няма ученици. Много голям е процентът на учениците от Новград и Кривина, които са предпочели по една или друга причина да учат в гр. Свищов и гр. Бяла – 61 %, а това са 20 деца, с които общият брой на учениците от ОУ „Алеко Константинов“ би бил 34 за настоящата учебна година.

Поради трайната тенденция на намаляване броя на подлежащите на задължително образование ученици под нормативно определения минимум, което води до формиране на маломерни и слети паралелки и произхождащия от това недостиг на средства от ЕРС и неефективно разходване на публичните средства, както и влошаване качеството на образователния процес, се създаде необходимост от оптимизиране на съществуващата училищна мрежа в общината и се предприеха действия по закриване на училището.

Страданият фонд на образователните институции е в добро състояние и отговаря на санитарно-хигиенните и противопожарните изисквания. По необходимост се извършват текущи ремонти с осигуряване на максимално добри условия за провеждане на образователно-възпитателния процес.

През 2024 г. е извършен текущ ремонт на здравен кабинет в детска градина „Славейче“ в с. Новград и детска градина „Радост“ в с. Караманово на стойност 6 346,71 (шест хиляди триста четиридесет и шест лева и 71 ст.) лева без ДДС или 7 616,05 (седем хиляди шестстотин и шестнадесет лева и 05 ст.) лева с ДДС.

През 2024 г. по Национална кампания „За чиста околна среда“ 2024 на тема „Обичам природата и аз участвам“ към Министерство на околната среда и водите (МОСВ) и Предприятието за управление на дейностите по опазване на околна среда (ПУДООС) са спечелени 4 проекта, три от които в училища и детски градини на територията на Община Ценово:

- ✓ Проект за озеленяване и възстановяване на зелени площи в детска градина „Щастливо детство“ в с. Долна Студена на обща стойност: 7 500.00 лева с ДДС. С изпълнението на проекта са доставени и монтирани нови архитектурни елементи – 1 бр. детска люлка тип везна – четириместна, 1 бр. детска люлка тип махало – тип гнездо, 1 бр. детска клатушка – тип папагал за деца от 2 до 6 г., 1 бр. детска клатушка – тип жираф, двуместна за деца от 3 до 12 г., 1 бр. детска клатушка – тип мотоциклет, за деца от 3 до 12 г., 1 бр. детска клатушка – тип кученца, двуместна за деца от 3 до 12 г., 1 бр. занимателна игра – тип „Ребус – цветове“, детска пързалка – тип гъбка, за деца от 1 до 3 г. и 1 бр. детска клатушка – тип зебра, за деца от 3 до 12 г. С цел опазване на чистотата в дворното пространство е поставено и 1 бр. стационарно кошче за отпадъци. Почистен е терен с площ 0.100 кв. м и са засадени 4 бр. туя и 4 бр. катерливи рози.
- ✓ Проект за озеленяване и възстановяване на зелени площи в Детска градина „Славейче“ в с. Новград на обща стойност: 7 500.00 лева с ДДС. С изпълнението на проекта е почистен терен с площ 0.050 кв. м и са засадени 5 бр. кипариси и 10 бр. сезонни цветя. В дворното пространство са монтирани детска двойна люлка, две детски къщички за използване на открито, детска въртележка и детски батут с предпазна мрежа.
- ✓ Проект за озеленяване и възстановяване на зона за отдих в ОУ „Св. Климент Охридски“ в с. Долна Студена, на обща стойност: 7 500,00 лева с ДДС. По проекта е почистен терен около 200 кв. м. площ и са засадени сезонни цветя и рози. В обособеното място в дворното пространство на училището са поставени 3 бр. кошчета за отпадъци, 1 бр. ученическо сметало, 1 бр. мобилна дъска с размери 120/200 см, бяла на цвят, магнитна – за открита класна стая, и заслон над нея на дървена конструкция и покритие от битумни керемиди – бардолин, доставени са чинове и столове в комплект от метал и пластмаса за потребление на открити места за открита класна и 2 бр. пейки.

Равният достъп до качествено образование е право на всеки ученик. В населените места от Община Ценово, в които няма образователни институции, транспортът на децата и учениците е обезпечен с 2 училищни автобуса, предоставени от МОН на Община Ценово.

В ОУ „Христо Ботев“ в с. Ценово и ОУ „Свети Климент Охридски“ в с. Долна Студена се провежда целодневна организация на учебния процес. Сформирани са две целодневни сборни групи в началния курс. С учениците от тези групи работят двама учители. В разпределението на часовете за деня са включени отидих, самоподготовка и дейности по интереси. Учителите работят по тематични разпределения, включващи интересни за учениците теми по география, биология, история, математика, спорт, фолклор и др.

За изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и рационално използване на информация в училищата е осигурен достъп до училищните библиотеки и всички налични информационни ресурси.

Във четирите училища от общината се провеждат занимания по интереси.

Заниманията по интереси, които училищата предлагат и могат да провеждат, включват педагогически специалисти от училището и физически или юридически лица, чийто предмет на дейност е свързан с тематичните направления. Изборът на занимания по интереси в училищата се подпомага от информационна система, в която се публикува информация за тях от училищата въз основа на желанията на учениците.

Заниманията по интереси са организирани приоритетно в тематични направления.

В ОУ „Христо Ботев“ в с. Ценово през учебната 2024/2025 г. са функционирали 3 групи за занимания по интереси от областите: „Технологии“, „Природни науки“, „Спорт“ и „Фолклор на етносите“, с включени 27 ученици от начален и прогимназиален етап. Групите са сформирани след направено анкетно проучване сред учениците за техните интереси и желания. Ръководители на групите са педагогически специалисти от училището с дългогодишен опит в работата с деца. За ръководител на клуб „Млад спортист“ е поканен външен лектор – треньор по футбол. Групата „Фолклор на етносите“ обединява ученици от различни етноси в изучаване на традициите и обичаите им.

Учениците от ромски произход участват и в организирани от АМАЛИПЕ – Велико Търново срещи, получават помощ и подкрепа при възникнали казуси.

В ОУ „Свети Климент Охридски“ в с. Долна Студена са сформирани 3 групи за занимания по интереси в областите: „Технологии“, „Изкуства и култура“ и „Екологично възпитание и здравословен начин на живот“.

Със средства от бюджета на училището е сформирана група по футбол. За ръководител е поканен външен лектор с опит в областта на футбола – треньор по футбол.

В ОУ „Христо Ботев“ в с. Караманово са сформирани 4 групи за занимания по интереси:

- клуб „IT математика“, тематична област „Математика“ с подобласт „Математическо моделиране“ – 6 участници;
- клуб „Сцената е наша“, тематична област „Изкуство и култура“ с подобласт „Сценично и танцово изкуство“ – 7 участници;
- клуб „Спорт и здраве“, тематична област „Спорт“ с подобласт „Колективни спортове“ – 8 участници;
- клуб „Сръчни ръчички“, тематична област „Технологии“ с подобласт „Развитие на въображението – моделиране, творчество, игра и памет“ – 4 участници.

В ОУ „Алеко Константинов“ в с. Новград са сформирани 3 групи за занимания по интереси от областите „Математика“, „Изкуства и култура“ и „Гражданско образование“ с включени 12 ученици от начален и прогимназиален етап.

През 2017 г. е създаден и функционира **Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.** Въведена е Информационна система за реализация на механизма. Механизмът се

прилага по отношение на деца и ученици, които не са обхванати от училище или детска градина или са напуснали преждевременно образователната система.

За учебната 2024/2025 г. в Община Ценово няма незаписани деца.

В Община Ценово има сформирани 4 екипа за обхват, които работят усилено по обхващане и задържане в образователната система на децата и учениците в предучилищна и училищна възраст. Обходени са много адреси, за което са съставени и изпратени протоколи в РУО – Русе. Трайна остава тенденцията на миграция на цели семейства към други европейски страни, най-вече поради икономически причини. В общината има над 70 деца и ученици, чиито семейства са в чужбина. Те отпадат от образователната система на страната, но не може категорично да се твърди, че не посещават училище в държавата, в която пребивават.

След съвместните действия на членовете на екипите и педагогическите специалисти от образователните институции резултатите от работата на Механизма от 01.01.2024 до 01.12.2024 г. са следните:

- извършени посещения – 79;
- отразени формуляри – 34;
- отразени протоколи – 56;
- заминали в чужбина деца и ученици със семействата си за периода януари – декември – 0;
- завърнали се от чужбина и записали се в училище за същия период – 2 ученици преди 15.09.2024 г. и 3 ученици след 15.09.2024 г., като 2 от тях са записани в ОУ „Христо Ботев“ в с. Ценово, а 3 ученици са записани в ОУ „Св. Климент Охридски“ в с. Долна Студена.

Съгласно Закона за предучилищното и училищно образование в четирите училища на територията на община Ценово са създадени Обществени съвети, с участие на родители и представител на общината. В три от обществените съвети Община Ценово, като финансиращ орган, е представлявана от председателя и от член на Комисията за детето.

Проблемът е с ромски ученици, обучаващи се в средни училища, предимно в гр. Бяла. Те не посещават редовно училище основно поради незаинтересованост от страна на родителите и неразбирането на ролята на родителите като активна страна в процеса на приобщаващо образование. Друга причина са ранните бракове. Община Ценово полага огромни усилия и съдейства на директорите на средните училища за посещаване на училище от учениците от ромски произход. При необходимост се провеждат срещи с родителите и учениците в риск от отпадане от образователната система. Освен това общинска администрация има разработена процедура, съгласно нормативните разпоредби на чл. 347 от ЗПУО за санкциониране родителите на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, които не осигуряват присъствието им в детска градина и училище.

За учебната 2024/2025 г. в Община Ценово няма съставени актове за установяване на административни нарушения по чл. 347, ал. 2 от ЗПУО поради натрупани неизвинени отсъствия на учениците.

4. Доставчици на социални услуги в Община Ценово

Социална и психологическа подкрепа на децата и учениците в Община Ценово се предоставя от ЦОП – Ценово, в който е осигурена благоприятна среда за предоставяне на качествени и ефективни услуги. Центърът разполага със зала за групов работен процес с деца и семейства. В залата се използва и мултимедия, флипчарт, които подобряват и улесняват процеса на работа. В ЦОП е обособена и индивидуална зала, в която работят психолог и логопед и се провеждат индивидуални социални консултации.

Екипът на ЦОП работи в различни насоки според спецификата на дефицитите на всяко дете:

- психологическа и социална работа, насочени към разпознаване и използване на социалните сигнали. Цели се полагане на основите на социално общуване;

- превенция за отпадане от училище;
- стимулиращи дейности, насочени към подобряване на вербалната и невербална комуникация, концентрация на вниманието, поносимост към изисквания за спазване на правила и граници; чрез ролеви игри, сензорна терапия, музикотерапия и др. се цели подобряване на споделеното внимание и полагане на основите на познавателното развитие;
- подобряване на контрола върху поведението и изграждане на приемлив начин за изразяване на емоциите, като се цели разграничаване на емоциите на другите и подобряване на разбиранията на комуникативните и некомуникативни умения на околните;
- редуциране на някои агресивни прояви на децата със СОП;
- снижаване на тревожността и ниското настроение;
- интеграция на детето в социална среда – чрез включването му в часове в училище чрез съвместна дейност на екипа с учители и директор;
- обучение в умения за самообслужване и самостоятелност – придобиване на навици и умения за самостоятелно справяне с битови нужди;
- изграждане на социално-приемлив начин за изразяване на емоциите;
- подобряване на самоконтрола в поведението;
- логопедична работа, свързана с подобряване на логопедичната и лексикална част на речта, подобряване на граматичния строеж на речта, изследване на зрението и слуха, корекция на говорни дефицити, корекция на специфични обучителни трудности и др.

В ЦОП – Ценово работят социални работници, логопед, управител, съвместяващ функциите на психолог.

През 2024 г. Център за обществена подкрепа в с. Ценово е предоставил социални услуги на 29 потребители с направления, 34 с предварителна оценка на потребностите и 1 дете със заповед от отдел „Закрила на детето“ към Дирекция „СП“ – гр. Бяла. ЦОП – Ценово си партнира с училищата и детските градини на територията на община Ценово и община Бяла, на които оказва подкрепа за работа с деца със социални, поведенчески, обучителни и логопедични проблеми и техните семейства.

През м. януари потребителите са 39, през м. февруари – 39, през м. март – 42, през м. април – 37, през м. май, м. юни, м. юли и през м. август – 39, през м. септември са 39, м. октомври – 45, м. ноември – 44 и м. декември – 45. С тях работят психолог, социални работници и логопед. Провеждани са дейности за информиране и консултиране, терапия (социална, логопедична, психологическа и арт), обучение в придобиване на умения, застъпничество и посредничество.

В процеса на работа с всеки отделен потребител се работи чрез индивидуален подход и след извършване на оценка на потребностите за всяко дете се изработва Индивидуален план за подкрепа, в който екипът определя целите си на работа, дейности за постигането на тези цели, очаквани резултати и включване на семейството. В екипа по всеки случай работят минимум двама служители, като според спецификата на потребностите задължително влизат социален работник, при необходимост логопед и психолог.

При капацитет 20 потребители, средномесечната заетост за 2024 г. е 41 потребители. Квалифицираният персонал на Центъра осъществява всички дейности по качествено предоставяне на услугите. Създадената организация на работа позволява ефективно изпълнение на целите на ЦОП и управление на ресурсите. Създадени са условия за подобряване на знанията и практическите умения на персонала, чрез провеждане на обучения, обмяна на опит и семинари.

В ЦОП психоклиматът допринася за по-добри взаимоотношения на работното място. Професионалистите от Центъра се отнасят с уважение и зачитат достойнството на децата и техните семейства. Те се стремят адекватно да отговорят на динамично променящата се социално-икономическа ситуация, създавайки добър модел на грижа и подкрепа. В основата на работа са нуждите на децата, образователните и емоционалните им потребности, поведението и уменията им за общуване. Чрез постоянство и внимание екипът на ЦОП се

стреми да окаже подкрепа за социалната интеграция на децата и семействата в риск, както и за подобряване на взаимоотношенията в семейството. С цел подобряване качеството на работа и на предоставяните услуги, екипът не спира да развива и обогатява знанията и уменията си и търси нови начини за помощ и съдействие. Чрез своите ателиета, социални мероприятия и обучителни модули специалистите в ЦОП се стремят да обучават в нови умения, да предоставят информация, да дават адекватни социални примери и да възпитават.

Екипът на ЦОП концентрира работата си с родителите на деца със СОП в насока информиране на родителите относно спецификата на заболяването или специфичните нужди на децата. Цели се подобряване на комуникацията между деца и родители и по-голямо разбиране на родителите за нуждите и потребностите на техните деца. Така родителите ще могат да задоволяват по-адекватно емоционалните и физиологични нужди на детето и ще могат да изработват правилни стратегии за работа с децата в домашна среда.

Дейността на **Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни към Община Ценово** е насочена към превенция на асоциално поведение при подрастващите и корекционно-възпитателна дейност. Широката превантивна дейност на МКБППМН осигурява възможности за по-ефективна защита на интересите на децата, утвърждаване на отговорностите им и предоставя условия за активното им включване и участие в обществото. Ролята на комисията е да координира и укрепва партньорствата на организации и институции в професионалната мрежа в полза и подкрепа на децата и особено на тези с отклоняващо се поведение. Основната цел при работата на МКБППМН в община Ценово е постигането на позитивна промяна и възпитателен ефект в поведението на малолетни и непълнолетни „в конфликт със закона“, превенция на противообществените прояви и свеждането им до минимум.

Основната задача в работата на МК е координиране на работата на различните държавни и обществени институции в общината с отношение към възпитанието на младите хора. Към МКБППМН работят трима обществени възпитатели, основна дейност на които е превантивна и корекционна работа.

По инициатива на МК или с нейно участие, за децата и учениците от Община Ценово през 2024 г. бяха проведени множество мероприятия с превантивна цел. Община Ценово се включи и в Националната кампания на ДАЗД за превенция срещу насилието над и между деца „Бъди смел, бъди добър!“.

5. Дейности на читалища и спортни клубове в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците

Културното и духовно израстване на населението в Община Ценово се подпомага от 9 читалища, развиващи разнообразни форми на самодейност. Богатата палитра от танцови състави, певчески и театрални групи дават прекрасна възможност за развитието на талантите, творческите умения и културното изявяване на децата.

Освен като основни културни центрове в населените места от община Ценово, читалища от общината, чрез своите библиотеки, предлагат разнообразни форми за работа с деца – „Лятна занималня“, „Лятна академия“ и др. В пет от читалищата има изградени информационни центрове по Програма „Глобални библиотеки – България“, които дават възможност за равнопоставен и безплатен достъп до информация.

Читалищата от общината, както и МКБППМН, подпомагат организирането и провеждането на редица спортни мероприятия – турнири по тенис на маса, турнири по футбол и др. Община Ценово предоставя отлична спортна база за развитие на спорта сред децата – 4 площадки за футбол на малки вратички, 1 площадка за тенис на корт, 4 фитнес клуба, площадки за стрийт фитнес.

През 2023 г. започнаха дейностите по изграждането на Комплекс за развитие на спорт и културни мероприятия (сцена на открито, амфитеатър и зони за спорт) на територията на с. Ценово с изготвяне на работен проект и издаване на разрешение за строеж. Общата стойност

на инвестицията е 1 293 000,00 лв. (един милион двеста деветдесет и три хиляди лева и 00 ст.) с ДДС.

През 2024 г. започнаха строителните дейности. Проектната разработка очерта изпълнението на строителството на два основни етапа. Към края на годината можем да отчетем изпълнение на Етап 1 на 100% и 65 % изпълнение на Етап 2.

6. Организация на здравното обслужване за децата и учениците в Община Ценово

В Община Ценово здравното обслужване на населението се осъществява от четири лекарски практики, които обхващат всички населени места на общината, както и от близките болнични заведения най-често в градовете Бяла, Свищов и Русе. На територията на Община Ценово има регистрирани следните лечебни заведения за извънболнична помощ: амбулатория за първична извънболнична медицинска помощ – 4 бр. и амбулатория за първична извънболнична дентална помощ – 1 бр.

Грижата за здравето на децата и учениците на територията на Община Ценово е основен приоритет за общината. Всяко училище и детска градина на територията на Община Ценово има здравен кабинет и се обслужва от общо три медицински сестри, които посещават учебното заведение, съгласно утвърден от кмета на общината график.

Ежедневна грижа за здравето на учениците се осъществява благодарение на часовете за отдих и физическа активност, както и спортуване в различни организирани спортни мероприятия на училищно или общинско ниво.

С оглед намаляване броя на децата, страдащи от социалнозначими заболявания, в учебните заведения се провеждат здравни беседи от медицинските специалисти във връзка със здравословния начин на живот – хигиенни навици, вредата от тютюна и алкохола, злоупотребата с наркотици и ПАВ.

От 2019 година в Община Ценово има разкрита длъжност „Здравен медиатор“, която има основна роля при осъществяване на превенцията на различни заболявания и подобряване здравния статус на ромските общности. Същият осъществява посредничество в процеса на осигуряване на достъп до здравни услуги на представители на уязвими малцинствени групи, като за целта подпомага процеса на достъп до услуги в сферата на здравеопазването за хора, нуждаещи се от здравна помощ, оказва помощ на малцинствените групи при комуникациите с държавните институции, консултира целевите групи по теми, свързани със здравно образование и профилактика на населението. Здравният медиатор е работил с 56 лица по общо 66 индивидуални казуси. Провел е консултации с 205 души за повишаване здравния статус на хората от ромската общност и провеждане на профилактични прегледи, извършил е 150 консултации, касаещи социални казуси, свързани с попълване и подаване на документи. Раздадени са 122 социални и здравно-информационни материали /информационни брошури и други/, свързани с информация за предотвратяване трафика на хора, социална интеграция, здравеопазване и профилактика и други.

7. Работа по проекти и програми като част от общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците

Детските градини и училищата в Община Ценово реализират възможностите за участие в национални и европейски проекти и програми, с цел намаляване на неравенството и социалното изключване на уязвимите групи в общината; работят по проекти като част от общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците. В училищата учениците са включени в групи за извънкласни дейности.

Финансирането се извършва със средства от бюджета на Министерството на образованието и науката, средства от Национални и Европейски програми и проекти и със средства от бюджета на съответната община.

В ОУ „Христо Ботев“ в с. Ценово е осигурено допълнително обучение по Проект „Успех за теб“ на 5 ученици по предмети от общообразователна подготовка с акцент върху обучението по български език, включително ограмотяване на 4 ученици, за които българският език не е майчин.

Проведено е допълнително консултиране по учебни предмети по предварително утвърден график, както и консултации в часовете за самоподготовка с ученици от групата за целодневно обучение.

В ОУ „Свети Климент Охридски“ в с. Долна Студена е проведено допълнително обучение по Проект „Успех за теб“. Сформирани са 6 групи с 26 ученици от 1 до 7 клас, които имат обучителни затруднения по български език – 3 групи в начален етап и 1 група в прогимназиален етап и по математика – 2 групи в прогимназиален етап. 13 от учениците са от ромски произход.

През двата учебни срока са провеждани консултации по всички учебни предмети и в часовете за самоподготовка с ученици от групата за целодневно обучение.

В ОУ „Христо Ботев“ в с. Караманово е проведено допълнително обучение по Проект „Успех за теб“. През отчетния период е сформирана 1 група от 5 ученици /1 и 2 клас/ с обучителни затруднения по български език.

ДГ „Радост“ в с. Караманово кандидатства и е одобрена по Проект „Силен старт“ на МОН, чието изпълнение започна в началото на годината. Този мащабен проект има за цел да подобри образованието и развитието на децата в най-ранна възраст, да бъдат подпомагани деца със специални образователни потребности (СОП), деца в риск и деца с изяви дарби. Финансирането по проекта ще се използва и за квалификация на педагогически и непедagogически специалисти, както и за интензивна работа с родителите.

IV. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Формулирането на нови подходи, подчинени на общосподелената визия за висококачествено, приобщаващо, ценностно-ориентирано и продължаващо през целия живот образование, обучение и учене се налага от динамиката на обществения живот, което от своя страна води до промяна в комплекса от умения, който следва да притежава всеки човек.

През изминалите години се осъществи прилагането на организацията и процедурите, изисквани от Закона за предучилищното и училищно образование и Наредбата за приобщаващото образование.

В Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в България (2021 – 2030) са определени 9 приоритетни области за развитието на образованието и обучението до 2030 година. Приоритетните области обхващат всички значими хоризонтални предизвикателства в системата на образованието и обучението при следване на цялостен подход и в съответствие с определените области на политиките.

1. Ранно детско развитие
2. Компетентности и таланти
3. Мотивирани и креативни учители
4. Сплотени училищни общности и системна работа с родителите
5. Ефективно включване, трайно приобщаване и образователна интеграция
6. Образователни иновации, дигитална трансформация и устойчиво развитие
7. Реализация в професиите на настоящето и бъдещето
8. Учене през целия живот
9. Ефикасно управление и участие в мрежи

1. „Ранно детско развитие“ – по-ранното обхващане на децата във форми на образование и грижи в ранна детска възраст ще бъде ключов приоритет в образователните

политики предвид това, че предучилищното образование осигурява развиване на познавателни и социално-емоционални умения, което е основополагащо за по-добри образователни резултати на децата в училище, а в перспектива – и за успешна личностна и професионална реализация.

2. „Компетентности и таланти“ – придобиване на съвременните ключови компетентности и развитие на личностния потенциал на детето, осигуряване на условия за удовлетворяване на индивидуалните му потребности и ранно откриване на заложите му.

3. „Мотивирани и креативни учители“ – политиките са насочени към повишаване на социалния статус, на привлекателността и престижа на учителската професия и нейното модернизиране.

4. „Сплотени училищни общности и системна работа с родителите“ – прилагане политики за създаване и задълбочаване на връзките и взаимодействието в училищната общност между всички участници в образователния процес (деца и ученици, учители и други специалисти и родители), с местните власти и местната общност, както и с институции и граждански организации, имащи отношение към образователното и личностно развитие на децата.

„Ролята на родителите, заедно с учителите, са най-сигурният ресурс за децата. Дали ще участват активно или пасивно в общата подкрепа, зависи от самите родители. Те са желан от училището партньор, защото са носители на важна информация и на различна гледна точка за детето, и защото за тях, както и за училището, е важно детето да се развива и да се чувства добре. Родителите могат да получат, но и да дадат информация и опит, с които да помогнат на учителите да опознаят по-добре детето. Необходимо е училището и детската градина да положат усилия да изградят връзката с родителите и постоянно да поддържат тяхното участие като основен партньор“.

5. „Ефективно включване, трайно приобщаване и образователна интеграция“ – ще продължат изпълнението и надграждането на политиките за осигуряване на ранен и равен достъп до образование, превенция на отпадането и реинтеграция в образователната система. Мерките, които ще се изпълняват, са насочени към гарантиране на устойчивост на процеса на образователна интеграция, намаляване на неравенствата, насърчаване на социалното включване, мотивация на деца и родители за образование и за привличането на родителите като пълноценни участници в образователния процес.

6. „Образователни иновации, дигитална трансформация и устойчиво развитие“ – цели промяна на културата на преподаване и създаване на по-привлекателна среда за учене. Иновациите стимулират креативното мислене и творчеството в процеса на обучение. Ще се развиват образователни иновации във всички етапи и степени на образованието и във всички сфери на училищния живот.

7. „Реализация в професиите на настоящето и бъдещето“ – акцентът е върху разширяването на професионалното образование и обучение, което се обуславя от развитието на дигитализацията и технологиите, прехода към зелена икономика и устойчиво развитие. Ще се прилагат политики за постигане на качествено и иновативно професионално образование и обучение, отговарящо на динамично променящите се изисквания на пазара на труда.

8. „Учене през целия живот“ – усилията ще са насочени към създаване на привлекателни и гъвкави възможности за придобиване на нови компетентности, на квалификация и преквалификация във формалната образователна система и в неформалното обучение.

9. „Ефикасно управление и участие в мрежи“ – фокусът е върху образованието, което все по-осезаемо придобива характеристики на хоризонтална политика.

Хоризонталната политика олицетворява комплексен характер и онагледява в най-пълна степен обвързаността с множество сектори на публичното управление и засегнати обществени групи. Нейното формулиране и осъществяване е обвързано с дневния ред, проблемите, взетите решения и резултатите на поне няколко други политики. Тези политики са неутрални между секторите, недискриминационни и с определена временност.

Комплексът от умения, необходими за живот в XXI век, непрекъснато се разширява и динамично се променя. Все по-осезаема става нуждата от социална и емоционална интелигентност. През следващите десет години базовата и функционалната грамотност в областта на четенето, математиката, природните науки и технологии и дигиталните умения трябва да се доразвиват. Заедно с това ще се налага акцент върху свързващите умения като критично мислене, изказване на информирано мнение, инициативност, насоченост към решаване на проблеми и умения за работа в екип. Ще нараства търсенето на качества на личността като етично поведение, любознателност, адаптивност, лидерство, социална отговорност.

От изключителна важност е да променяме средата, изучаваните предметни области и методите на преподаване с темпове, съответстващи или изпреварващи динамиката на променящия се свят.

V. ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ И МЕРКИ

ОСНОВНИ МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

По оперативна цел 1: Осигуряване на процес и среда на учене, които премахват пречките пред ученето и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

Мярка 1: Осигуряване на качествено и задълбочено оценяване на индивидуалните потребности на децата и учениците.

- Извършване на оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците и разграничаване на нуждата от обща и от допълнителна подкрепа за личностно развитие (чл. 70 от НПрО).
- Изпълнение на нормативно определените практики за екипна работа на учителите, съгласно чл. 16 от НПрО за разпознаване – определяне на конкретни дейности от обща подкрепа за деца и ученици, насочени към превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение и превенция на обучителните затруднения.
- Извършване на оценка на риска от обучителни затруднения на децата на 5 и 6 годишна възраст в рамките на установяването на готовността на детето за училище, като се отчита физическото, познавателното, езиковото, социалното, емоционалното и творческото му развитие (чл. 10 от НПрО).
- Ранно оценяване от педагогическите специалисти в детската градина на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца – извършва се съгласно Глава втора, раздел I на НПрО (чл. 8 до чл. 11).
- В зависимост от степента и вида на увреждане на конкретно дете, коректно да бъдат определени часовете за ресурсно подпомагане, както и необходимостта от работа с други специалисти като психолог, логопед, рехабилитатор и др.

Мярка 2: Осигуряване на обща подкрепа за децата и учениците с обучителни трудности – глава втора, раздел II от Наредбата за приобщаващото образование.

- Организиране в училищата на допълнителни обучения по учебни предмети, консултации по учебни предмети.
- Осъществяване на логопедична работа в училищата и детските градини като част от дейностите за целите на превенцията на комуникативните нарушения и обучителните затруднения (*чл. 28 от НПрО*).
- Организиране на дейности за обща подкрепа за личностно развитие – осигуряване на условия за провеждане на самоподготовка на учениците, провеждане на консултации по учебни предмети и индивидуална работа, включване на децата и учениците в организирани обучителни, творчески, възпитателни и спортни дейности, организирани и провеждане на занимания по интереси, работа с родители.

Мярка 3: Организиране в образователните институции на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със СОП, в риск, с изяви дарби и с хронични заболявания в съответствие с нормативна уредба – ЗПУО и Наредба за приобщаващото образование.

- Създаване в училищата и детските градини на екипи за подкрепа за личностно развитие за всяко конкретно дете и ученик, за което ще се извършва оценка на индивидуалните потребности и ще се предоставя допълнителна подкрепа за личностно развитие – *чл. 188, 189 от ЗПУО, чл. 128 и чл. 129 от НПрО*.
- Взаимодействие между ЕПЛР в детските градини и училищата с регионалния екип за подкрепа за личностно развитие (РЕПЛР) в РЦПППО – Русе, във връзка с одобряването или не на оценките на индивидуалните потребности на децата/учениците от ЕПЛР или извършване на оценка в образователни институции, в които няма експертен капацитет за създаването на пълни екипи – *чл. 190, ал. 3, т. 2 от ЗПУО*.
- Разработване на индивидуален учебен план и индивидуални учебни програми за учениците със СОП и изготвяне на седмично разписание, съобразено с психо-физическите особености и индивидуалните потребности на ученика.
- Използване на разнообразни образователни стратегии, методи и техники за преподаване, обучение, възпитание, учене и мотивиране на учениците със СОП.
- Прилагане на ефективни подходи и педагогически и психологически техники за работа с деца и ученици с разстройства на речта, дефицит на внимание, нарушена концентрация на вниманието и хиперактивност, с аутизъм.
- Осигуряване на необходимите рехабилитации на децата и учениците със СОП – психо-социална, на слуха и говора, зрителна, на комуникативните нарушения, кинезитерапия.

Мярка 4: Дейности в образователните институции и между всички компетентни институции за предотвратяване и адекватна и ефективна реакция при тежки нарушения на дисциплината и прояви на агресия и тормоз от и спрямо деца и ученици.

- Изготвяне съвместно с учениците на правила за поведението им в паралелката.
- Училищата и детските градини разработват, според своята специфика, дейности по превенция и интервенция въз основа на Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и на алгоритъма за неговото прилагане, утвърдени от министъра на образованието и науката (*чл. 44, ал. 3 от Наредба за приобщаващото образование*).
- Провеждане на превантивни кампании срещу агресията и тормоза в училищата.
- Запознаване и прилагане на нови подходи за справяне с гневните изблици и напрежението, решаване на възникналите проблеми и конфликтните ситуации без провокиране на ново напрежение, проучване и установяване какво се крие зад проблемното поведение на децата.

- Формиране у децата и учениците на умения за общуване чрез използване на игрови методи и техники.
- Прилагане в образователните институции на ефективни форми и методи за комуникация между училището и семейството.
- Въвеждане в училищата на практиката на наставничеството (индивидуална подкрепа за ученика от личност, която уважава, използване на посредник при решаване на конфликт в училище, консултиране с психолог/педагогически съветник) като начин за въздействие върху вътрешната мотивация (*чл. 45 от Наредба за приобщаващото образование*).
- Повишаване на информираността на родителите относно изискванията на Наредбата за приобщаващото образование за отсъствията на учениците от учебни занятия и ролята на родителите в процедурите по налагане на санкции.

Мярка 5: Осигуряване на възможности за разнообразна личностна изява на всички деца и ученици като средство за утвърждаване на позитивна самооценка и мотивиране.

- Организиране на училищно и общинско ниво на спортни празници, включително и съвместно с деца и ученици със СОП.
- Организиране на различни празници и състезания – на класно, училищно или общинско ниво.
- Организиране на културни събития в общината с участието на деца и ученици, които да представят своите таланти.

Мярка 6: Дейности на образователните институции и общината за подкрепа на дарбите и талантите на децата и учениците. Прилагане на системи за поощрения и награждаване на децата и учениците на училищно, общинско и областно ниво.

- Прилагане на гъвкави форми за работа с даровити деца и ученици. Организиране на летни клубове по интереси за деца от 8 до 18 години.
- Осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици с изявени дарби.
- Подкрепа за талантливи деца чрез Програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби.
- Учредяване на морални и материални награди за децата и учениците на училищно и общинско ниво при постигнати изключителни успехи в учебната дейност и за върхови постижения и класиране на призови места при реализирането на изследователски проекти в конкретни предметни области, на творчески проекти или на проекти, свързани с иновации в образованието, при класиране на призови места и получаване на отличия за значими постижения в национални и международни състезания, олимпиади, конкурси, фестивали и други форуми за изява на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, при прояви на гражданска доблест и участие в доброволчески или благотворителни инициативи (*чл. 54 от НПрО*).

Мярка 7: Дейностите по кариерно ориентиране и консултиране като част от общата подкрепа за личностно развитие.

- Дейности по професионално ориентиране в училищата чрез игри, директно наблюдение и пряк контакт с хора от различни професии.
- Представяне пред учениците със СОП и техните родители на възможностите, които училищата предлагат за тяхното професионално образование.

Мярка 8: Предотвратяване на напускането на училище и ефективно включване на отпаднали ученици обратно в образователната система.

- Прилагане на нормативната уредба за оценяване на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа на деца в риск, като се извършва оценка на рисковите и защитните фактори в ситуацията на детето или ученика и неговата среда, и се създава план за краткосрочна допълнителна подкрепа (чл. 73, ал. 2 от Наредба за приобщаващото образование).
- Проучване на необхванатите в училище ученици от социално слаби и семейства от етническите малцинства.
- Подобряване на обмена на данни и координацията и сътрудничеството между институциите по конкретни случаи на напускане на образователната система, и по обхвата на учениците, подлежащи на задължително обучение.
- Разширяване на обхвата и ефективността на целодневната организация на учебния ден.
- Мерки за подкрепа на детето и ученика в прехода към училище и между образователните етапи и степени (чл. 127 от Наредба за приобщаващото образование).

Мярка 9: Познание от страна на общината и образователните институции и използване на възможностите на Наредба № 13 за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

- Разширяване на възможностите за включване на децата и младите хора във форми за съвременно здравно образование, с цел изграждане на знания, умения и нагласи, необходими през целия живот.

По оперативна цел 2: Осигуряване на качество на човешките ресурси за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.

Мярка 1: Осигуряване на специалисти в училищата и детските градини и в общинските институции за предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

- Назначаване на щат в детските градини и училищата на психолози/педагогически съветници, ресурсни учители и други специалисти в зависимост от потребностите на децата и учениците (чл. 4, ал. 4 от НПрО).
- Осигуряване на необходимия брой логопеди и рехабилитатори на слуха и говора.
- Взаимодействие между образователните институции и общините за съвместно ангажиране на специалисти от общинските социални услуги.
- Развитие на практиката за назначаване на помощник на учителя при повече от три деца или ученици в групата/паралелката (чл. 112 от Наредба за приобщаващото образование).
- Използване на професионалните компетенции на специалистите, работещи в социалните услуги делегирани от държавата дейности, в подкрепа на децата със СОП и с рисково поведение.

Мярка 2: Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за придобиване и усъвършенстване на компетентностите, за идентифициране на потребностите и предоставяне на обща и допълнителна подкрепа.

- Участие в обучения на училищно, общинско и на областно ниво (от РУО) на учители, педагогически съветници и други специалисти, работещи с деца и ученици, по теми, свързани с приобщаващото образование.
- Осигуряване на обучителни възможности за членовете на ЕПЛР в училищата и детските градини да прилагат нормативно предписаните методики на оценяване и дейности по оценка на индивидуалните потребности на детето и ученика (чл. 76 от НПрО).

- Обучение на класни ръководители за ефективно изпълнение на специфичните допълнителни професионални задължения.
- Осигуряване на въвеждащо и продължаващо обучение от РЦПППО – Русе на лица, назначени на длъжността „помощник на учителя“ за групи и класове с повече от три деца или ученици със СОП (чл. 145, ал. 4 – 6 от Наредба за приобщаващото образование).

Мярка 3: Осигуряване на методическа подкрепа на екипите за подкрепа за личностно развитие в училищата и детските градини, както и на координаторите в училищата и детските градини по чл. 7 от Наредбата за приобщаващото образование.

- Сътрудничество между педагогическите специалисти и обмен на добри практики. Организиране на форуми за споделяне на опит и добри практики от педагогическите специалисти – на училищно, общинско и областно ниво.

По оперативна цел 3: Организационно развитие на институциите в системата на предучилищното и училищно образование за ефективно интегриране на целите, принципите, подходите и процедурите, залегнали в Закона за предучилищното и училищно образование и Наредбата за приобщаващото образование.

Мярка 1: Развитие на капацитета на училищата и детските градини за успешно прилагане на нормативната уредба за приобщаващо образование.

- Детските градини и училищата включват в годишните си планове дейности, срокове и отговорници за предоставяне на подкрепа за личностно развитие и изготвят обобщен доклад за състоянието на процеса на приобщаващото образование, (чл. 6 от НПрО).
- Директорите на детските градини и училищата определят координатори в институцията в началото на всяка учебна година. Ролята на координатора е да организира и координира процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, работата на екипите за подкрепа за личностно развитие. (чл. 7 от НПрО).

Мярка 2: Възлагане от страна на Община Ценово на дейностите за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици на лицензирани доставчици на социални услуги за деца съгласно чл. 198, ал. 2 и 3 от ЗПУО. Дейностите, които могат да се възлагат по този ред са: превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекционна и ресоциализираща работа с деца и ученици, ресурсно подпомагане на деца и ученици със СОП, педагогическа и психологическа подкрепа, програми за подкрепа и обучение на семействата.

По оперативна цел 4: Подобряване на материалните условия и достъпност на средата за обучение на деца и ученици със СОП в институциите в системата на предучилищното и училищно образование.

Мярка 1: Подобряване на достъпността на архитектурната среда в образователните институции като част от осигуряването на подкрепяща среда.

- Изграждане на съоръжения за достъпност на входовете на училищата и детските градини.
- Изграждане и адаптиране на детски площадки и съоръжения за игра в училищата и детските градини за деца с увреждания.
- Изграждане на адаптирани санитарни възли в детските градини и училищата за децата със специални образователни потребности.

Мярка 2: Подобряване на достъпната физическа среда в образователните институции като начин за предоставяне на равен достъп до образование на децата и

учениците, чрез изпълнение на нормативно определените елементи на физическата достъпност.

- Създаване и оборудване на кабинет за ресурсно подпомагане във всяко училище и детска градина, в които има деца със СОП и периодично обновяване на ресурсните кабинети с дидактични материали.
- Организиране при необходимост на работни игрови кътове за индивидуална работа или за работа на пода, както и кътове за почивка в класната стая или в стаята на групата, където заниманията и почивките се осигуряват с подкрепата на ресурсен учител или на помощник на учителя в помощ на децата и учениците, състоянието на които изисква такава организация на пространството.
- Реализиране на проекти по Националните програми на МОН, насочени към осигуряване на съвременна образователна среда, достъпност и сигурност на средата.

Мярка 3: Осигуряване на специализиран транспорт от дома на детето с увреждане до съответната детска градина или училище.

Мярка 4: Организиране на необходимите разумни улеснения за участие на учениците със СОП в национални външни оценявания.

По оперативна цел 5: Подобряване на взаимодействието между участниците в образователния процес (деца, ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.

Мярка 1: Развитие на ефективни форми за работа с родителите на деца и ученици с обучителни трудности и със специални образователни потребности. Осигуряване на подкрепяща среда за семействата и близките на децата със СОП – консултиране с психолози, логопеди, социални работници, тренинги и др. Повишаване информираността на родителите относно затрудненията в образователния процес на техните деца и възможностите за преодоляването им (консултации, допълнително обучение, форми за извънкласни и извънучилищни дейности).

Мярка 2: Работа с родителите на деца и ученици с изявени дарби:

- Консултиране на родителите на деца с изявени дарби и насочване към специалисти за развитие на детето.
- Разяснителни и информационни кампании за предлаганите услуги за деца с изявени дарби, специалисти в различните сфери на развитие и общински програми и мерки за стимулиране на деца с изявени дарби.
- Популяризиране на дарители, кампании и юридически лица, подкрепящи даровити и талантиливи деца.

Мярка 3: Подобряване на координацията и сътрудничеството между институции по отношение на работата с децата в риск и деца, жертви на насилие.

- Прилагане на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция.
- Прилагане на Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование, утвърден със заповед № РД09-5906/28.12.2017 г. на министъра на образованието и науката.
- Съвместни дейности на институциите в системата на предучилищното и училищното образование с ОЗД към ДСП – Бяла и МКБППМН в подкрепа на деца с рисково поведение и жертви на насилие.

- Образователни програми и кампании в училище и/или в рамките на ЦОП и/или МКБППМН за превенция на рисково поведение (агресия; насилие; девиантно и рисково поведение на деца и ученици).

Мярка 4: Взаимодействия между участниците в образованието и институциите по отношение на отпадането от училище.

- Ангажиране с конкретни мерки на обществените съвети, ученическите съвети, ученици и родители в дейности, насочени към приобщаването на ученици в риск, ученици в неравностойно положение и подпомагането им да намерят и заемат своето място в училищния живот и в обществото. Използване на пълния потенциал на наставничеството за работа с ученици, застрашени от отпадане от образователната система.
- Развитие на целодневна организация на учебния процес, като инструмент за превенция на отпадане от училище, за осигуряване на специализирана помощ при подготовката, за развиване на таланти и удовлетворяване на потребности и интереси.
- Сътрудничество с библиотеките, мерки за повишаване на грамотността в полза на предотвратяване на обучителните трудности и отпадане.

По оперативна цел 6: Сътрудничество с гражданското общество и подобряване на обществената информираност и чувствителност относно целите и принципите на приобщаващото образование.

Мярка 1: Дейности, насочени към местната общественост, за повишаване на информираността и чувствителността към децата и учениците със специални образователни потребности.

- Провеждане на разяснителни кампании, чрез които да се даде яснота за начина, по който протича процеса на приобщаване, неговият смисъл и ефект за всички деца.
- Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания.
- Промяна на нагласите в училищата и детските градини, в които да възприемат индивидуалните различия между децата като източник на богатство и разнообразие, а не като проблем.

Мярка 2: Организиране на кампании за информиране на семействата на деца с увреждания за правата, задължения и възможностите за ранно включване на децата в образователната система.

Мярка 3: Провеждане на информационни кампании за привличане на млади хора със средно и висше образование от етническите малцинства за работа с деца в риск от отпадане или отпаднали от образователната система.

VI. ВРЪЗКА С ДРУГИ СТРАТЕГИИ И ДОКУМЕНТИ

- ✓ Закон за предучилищното и училищното образование
- ✓ Наредба за приобщаващото образование
- ✓ Закон за закрила на детето
- ✓ Национална стратегия за младежта (2021 – 2030)
- ✓ Общински план за развитие
- ✓ Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030) и др.

VII. КООРДИНИРАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

Общинската стратегия се изпълнява основно от институциите в системата на предучилищното и училищно образование, работещи на общинско ниво. Целите се постигат

с общите усилия на всички заинтересовани страни, в съответствие с компетенциите/компетентностите им и планираните дейности.

За изпълнение на общинската стратегия, ежегодно до 30 април, Общинският съвет по предложение на кмета на Община Ценово и след съгласуване с Регионалното управление на образованието, приема годишен план за изпълнение на дейностите за подкрепа на личностно развитие.

В периода на действие на стратегията, след приемането му, годишният общински план се изпраща на областния управител на област Русе.

Ежегодно Община Ценово изготвя отчет за изпълнението на годишния план за подкрепа за личностно развитие за предходната година, който в срок до 15 май предоставя на областния управител на област Русе.

VIII. КОМУНИКАЦИЯ И ИНФОРМАЦИЯ

Важно условие за ефективното реализиране на Общинската стратегия за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците в община Ценово (2025 – 2027) е политиката за информираност на обществеността и заинтересованите страни.

Общинската стратегия за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците в община Ценово (2025 – 2027) ще бъде публикувана на интернет страницата на Община Ценово, съгласно чл. 197, ал. 4 от Закона за предучилищното и училищно образование.

д-р Петър Петров
Кмет на Община Ценово

Изготвил:
Даринка Попова
Специалист „Образование“

с общите усилия на всички заинтересовани страни, в съответствие с компетенциите/компетентностите им и планираните дейности.

За изпълнение на общинската стратегия, ежегодно до 30 април, Общинският съвет по предложение на кмета на Община Ценово и след съгласуване с Регионалното управление на образованието, приема годишен план за изпълнение на дейностите за подкрепа на личностно развитие.

В периода на действие на стратегията, след приемането му, годишният общински план се изпраща на областния управител на област Русе.

Ежегодно Община Ценово изготвя отчет за изпълнението на годишния план за подкрепа за личностно развитие за предходната година, който в срок до 15 май предоставя на областния управител на област Русе.

VIII. КОМУНИКАЦИЯ И ИНФОРМАЦИЯ

Важно условие за ефективното реализиране на Общинската стратегия за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците в община Ценово (2025 – 2027) е политиката за информираност на обществеността и заинтересованите страни.

Общинската стратегия за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците в община Ценово (2025 – 2027) ще бъде публикувана на интернет страницата на Община Ценово, съгласно чл. 197, ал. 4 от Закона за предучилищното и училищно образование.

ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТ, С. ЦЕНОВО

